

Sygn. akt III AUa 1040/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 kwietnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Iwona Szybka

Sędziowie: SSA Lucyna Guderska

del. SSO Joanna Baranowska (spr.)

Protokolant: st. sekr. sąd. Patrycja Stasiak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 kwietnia 2015 r. w Ł.

sprawy **K. Ś. przy udziale**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.**

o zwrot nienależnie opłaconych składek

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu

z dnia 13 czerwca 2014 r. sygn. akt V U 398/14

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1040/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 marca 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił K. Ś. zwrotu składek na ubezpieczenia społeczne za miesiące grudzień 2013 r. przyjmując, iż składki za ten miesiąc nie podlegały proporcjonalnemu zmniejszeniu z uwagi na okres orzeczonej czasowej niezdolności do pracy z powodu choroby.

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła K. Ś. wnosząc o zmianę decyzji i zobowiązanie organu rentowego do zwrotu nienależnie opłaconych składek.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy w Kaliszu wyrokiem z dnia 13 czerwca 2014 r. w sprawie V U 398/14 zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił, że odwołująca K. Ś. ma prawo do zwrotu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne za miesiąc grudzień 2013 r. proporcjonalnie do przypadającego w tym miesiącu okresu czasowej niezdolności do pracy, za który wypłacono zasiłek chorobowy.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w tak ustalonym stanie faktycznym:

K. Ś. od kilku lat prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą. Za miesiąc październik 2013 r. odwołująca podwyższyła podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia: emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe do kwoty 9 000 zł i od takiej podstawy zaczęła opłacać składki na te ubezpieczenia. Od takiej podstawy opłaciła składki w pełnej

wysokości za miesiąc grudzień 2013 r. Za okres 2.12. – 31.12.2013 r. odwołująca miała orzeczoną czasową niezdolność do pracy z powodu choroby i za ten okres ZUS wypłacił zasiłek chorobowy.

Sąd Okręgowy uznał odwołanie za uzasadnione i przytoczył treść art.18 ust. 8 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. nr 137 poz. 887 z póź. zm.), zgodnie z którym podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych, prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek, ogłoszonego w trybie art. 19 ust. 10 na dany rok kalendarzowy. Sąd okręgowy podkreślił, że w przepisie tym określona została dolna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. Podstawę taką, zgodnie z przepisami art.18 ust. 9 i 10 ustawy, zmniejsza się proporcjonalnie do długości okresu czasowej niezdolności do pracy z powodu choroby jeżeli ubezpieczony z tego tytułu spełnia warunki do przyznania zasiłku chorobowego. Wskazane wyżej uregulowania zawarte w art. 18 ust. 9 i 10 powołanej ustawy stanowią wyjątki od reguły wyrażonej w art. 18 ust. 8 tejże ustawy i pozwalają na proporcjonalne pomniejszenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia osoby prowadzącej pozarolniczą działalność. Wyjątkowość ust. 9 i 10 nie sprowadza się jednak do zawężenia możliwości proporcjonalnego pomniejszenia jedynie najniższej podstawy wymiaru składek, lecz tylko do wskazania, iż nawet najniższa podstawa wymiaru może ulec proporcjonalnemu obniżeniu. W ocenie Sądu Okręgowego normy te nie odbierają ubezpieczonym, którzy zadeklarowali składkę na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w rozmiarze przekraczającym ustawowe minimum, prawa do proporcjonalnego zmniejszenia podstawy wymiaru składki w miesiącu w którym nastąpiło objęcie ubezpieczeniami, bądź – jak było w niniejszej sprawie - w przypadku niezdolności do pracy trwającej przez część miesiąca. Skoro prawo takie zachowują osoby deklarujące minimalną podstawę wymiaru składek, to tym bardziej winni z niego korzystać ubezpieczeni wnoszący składki wyższe od minimalnych. Taki pogląd wyraził Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 17 maja 2011 r. w sprawie III AUa 2177/10 i Sąd Okręgowy rozpoznający odwołanie w pełni to stanowisko podzielił. Przesądżając kwestie dopuszczalności zastosowania zasady proporcjonalności wymiaru składek, Sąd pierwszej instancji tym samym uznał prawo odwołującej do dochodzenia zwrotu nadpłaconych składek.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł organ rentowy zaskarżając wyrok w całości i zarzucając: naruszenie prawa materialnego, tj. art. 18 ust.9 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U z 2013r., poz. 1442),

- naruszenie prawa procesowego, tj. art.233 par. 1 k.p.c. poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów. Wskazując na powyższą podstawę apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu skarżący podniósł, że nie podziela stanowiska Sądu, iż z prawa do proporcjonalnego zmniejszenia podstawy wymiaru winni korzystać tym bardziej ci ubezpieczeni, którzy opłacają składki wyższe od minimalnych. Zdaniem organu rentowego ustawodawca wyraźnie precyzuje w art. 18 ust. 9 ww. ustawy, że prawo do proporcjonalnego zmniejszenia podstawy wymiaru składek mają tylko te osoby prowadzące pozarolniczą działalność, które opłacają składki na ubezpieczenia społeczne od naj niższej podstawy wymiaru składek, tj. 60% prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału albo 30% minimalnego wynagrodzenia za pracę. Apelujący podkreślił nadto, że stanowisko Sądu zawarte w wyroku opiera się jedynie na orzecznictwie sądów apelacyjnych, z którym Zakład się nie zgadza. Zdaniem apelującego wyrok Sądu narusza obowiązujące przepisy prawa w szczególności art. 18 ust.9 i 10 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Organ rentowy nie podzielił stanowiska Sądu, iż odwołująca ma prawo do zwrotu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne za miesiąc grudzień 2013r. proporcjonalnie do przypadającego w tym miesiącu okresu czasowej niezdolności do

pracy, za który wypłacono zasiłek chorobowy.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i jako taka podlega oddaleniu.

Sąd I instancji wydał trafne rozstrzygnięcie, które znajduje uzasadnienie tak w całokształcie okoliczności faktycznych sprawy jak i treści obowiązujących przepisów prawnych. Ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy, nie kwestionowane przez apelującego, są prawidłowe i zadawalające do rozpoznania apelacji, stąd też Sąd Apelacyjny przyjmuje je za własne.

Trafnie podkreślił Sąd pierwszej instancji, że art. 18 ust. 9 i 10 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych stanowią wyjątki od reguły wyrażonej w art. 18 ust. 8 niniejszej ustawy i pozwalają na proporcjonalne pomniejszenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia osoby prowadzącej pozarolniczą działalność. Wyjątkowość ust. 9 i 10 nie prowadzi jednak do zawężenia możliwości proporcjonalnego pomniejszenia jedynie najniższej podstawy wymiaru składek, lecz tylko do wskazania, iż nawet najniższa podstawa wymiaru może ulec proporcjonalnemu obniżeniu.

Powyżej przedstawiony pogląd nie stanowi interpretacji rozszerzającej art. 18 ust. 9 i ust. 10 ustawy systemowej i podzielony został w wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 9 lipca 2009 r., sygn. akt III AUa 908/09 oraz dnia 17 maja 2011 r.

Sygn. akt III AUa 2177/10. Stanowisko tam wyrażone podzielił również Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 19 lutego 2014 r. III AUa 705/13.

Spór w sprawie sprowadzał się jedynie do wykładni przepisów prawa materialnego, to jest art. 18 ust. 9 ustawy z dnia 13 października 1988 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1442, ze zmianami) zatem nie może być mowy o naruszeniu prawa procesowego tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez naruszenie swobodnej oceny dowodów. Przechodząc do oceny zarzutu naruszenia przepisów postępowania, Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do uwzględnienia zarzutu skarżącego wskazującego na dowolną interpretację zebranego materiału dowodowego przez Sąd pierwszej instancji w oparciu o zebrany w toku postępowania materiał dowodowy. Zarzut tak sformułowany jest bezzasadny w badanej sprawie, zwłaszcza, że skarżący nie precyzuje w żaden sposób tak stawianego zarzutu. Nie można mówić o przekroczeniu przez Sąd Okręgowy zasady swobodnej oceny dowodów określonej w art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy - wbrew twierdzeniom apelacji przekonywująco uzasadnił przyczyny, dla których uznał odwołanie za zasadne w świetle bezspornych ustaleń faktycznych, które nie podlegały ocenie.

Poglądu organu rentowego, zgodnie z którym ustawodawca wyraźnie precyzuje w art. 18 ust. 9 ww. ustawy, że prawo do proporcjonalnego zmniejszenia podstawy wymiaru składek mają tylko te osoby prowadzące pozarolniczą działalność, które opłacają składki na ubezpieczenia społeczne od naj niższej podstawy wymiaru składek, tj. 60% prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału albo 30% minimalnego wynagrodzenia za pracę nie zasługuje na aprobatę. Zaprezentowanej przez organ rentowy interpretacji sprowadzającej się jedynie do literalnego odczytania treści przepisów nie sposób zaakceptować. Wymowa tego przepisu jest bowiem inna co prawidłowo wywiódł Sąd I instancji posiłkując się orzecznictwem Sądu Apelacyjnego w Katowicach. Na marginesie tylko należy wskazać, że podobne zapatrywanie jak w przywołanym przez Sąd Okręgowy wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 17 maja 2011 r. (sygn. III AUa 2177/10) zostało zajęte we wcześniejszym orzeczeniu tego Sądu z dnia 9 lipca 2009 r. (sygn. Akt III AUa 908/09, opubl LEX nr 1213894). Tożsamy pogląd, z akceptacją dla wskazanych powyżej orzeczeń, zaprezentował Sąd Apelacyjny w Poznaniu w sprawie III AUa 1510/12 opubl. Lex nr 1324852. Wyrażony w wymienionych orzeczeniach pogląd jak i argumentacje prawną, Sąd Apelacyjny w Łodzi w pełni podziela. W ocenie Sądu Apelacyjnego regulacja przepisu art. 18 ust. 8 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie odbiera ubezpieczonym, którzy zadeklarowali składkę na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w rozmiarze przekraczającym ustawowe minimum, prawa do proporcjonalnego zmniejszenia podstawy wymiaru składki w miesiącu, w którym nastąpiło objęcie ubezpieczeniem, bądź w przypadku niezdolności do pracy trwającej przez część miesiąca. Skoro prawo takie zachowują osoby deklarujące minimalną podstawę wymiaru składek, to tym bardziej winni z niego korzystać także ubezpieczeni wnoszący składki wyższe od minimalnych. Przyjęcie odmiennego stanowiska prowadziłoby do naruszenia zasady równego traktowania wszystkich ubezpieczonych w

zakresie obowiązku opłacania i obliczania wysokości składek na ubezpieczenie społeczne. Regulacja zawarta w art. 18 ust. 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych miała w ocenie Sądu Apelacyjnego na celu uniknięcie wątpliwości co do możliwości pomniejszenia składek zadeklarowanych w kwocie minimalnej - w wypadku zaistnienia określonych w nich przesłanek. Brzmienie art. 18 ust. 9 ustawy systemowej nie daje podstaw, zdaniem Sądu Apelacyjnego, do akceptacji stanowiska co do braku możliwości proporcjonalnego pomniejszenia składek na ubezpieczenia społeczne przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą i deklarujące ich podstawę wymiaru w kwocie wyższej od minimalnej. W świetle przedstawionych wyżej rozważań zgłoszonego przez organ rentowy zarzutu naruszenia prawa materialnego nie sposób było podzielić.

W tym stanie rzeczy, podzielając w pełni stanowisko Sądu Okręgowego i nie znajdując podstaw do uwzględnienia apelacji, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.